

Naročnina mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inzerate.

Podružnice:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

SCLOVENE

Vojno poročilo št. 1151 Sovražni pritisk na Siciliji zadržan

**Podmornica potopila 8000 tonski
parnik — Nad Rimom sestreljenih
8 letal**

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil
objavlja:

Povečan sovražni pritisk vzdolž črte čet
osi na Sicilijo je še naprej vztrajno zadr-
ževan.

Vzhodno od Sicilije so italijanske pod-
mornice potopile 8000 tonski parnik, nek drugi
parnik velike tonaže pa je bil torpediran. Na-
ša torpedna letala so torpedirala srednjeveliki
trgovski parnik in vojno ladjo nedoločene
vrste.

V zalivu Auguste in v pristanišču La
Valetta so italijanski in nemški bombniki
poškodovali zasidrana ladjeve.

Škoda, ki so jo večerj skozi tri ure napada
na Rim prizadejale ameriške skupine letal, v
katerih je bilo nekaj prave štirimotornikov, je
velikanska. Med drugim so bila hudo zadeta in
deloma uničena poslopja sveta za službo božjo
in znanost, predeli s stanovanjskimi hišami za
delavce, zlasti pa bazilika sv. Lovrenca, pokop-
ališče Verano, vseučiliško mesto, bolniški po-
merij poliklinike, ljudska bivališča na področ-
ju Prenceline in Latina, številni civilni žrtev,
do sedaj ugotovljenih, znaša 166 mrtvih in
1659 ranjenih.

Med in po napadu je prebivalstvo dalo
zgled discipline in miru.

Protiletalsko topništvo je sestrelilo sedem
letal, eno letalo pa so sestrelili lovci.

Ponoči je sovražnik napadel Napoli in
manjši kraje Campanije in Lazia. Prebival-
stvo je imelo neznatno škodo in omejeno
število žrtev.

Podmornica, ki je potopila 8000 tonski
parnik v vzhodnih vodah Sicilije, je bila pod
poveljstvom poročnika bojnega broda Clau-
dia Cellvina.

Beseda fašizma v odločilni uri italijanske zgodovine

Pomemben govor ministra tajnika fašistične stranke Carla Scorze

Govor, ki ga je Tajnik Stranke Carlo Scor-
za naslovil po radiu Italijanom, je bil deležen
obširnih razprav v vseh nevtralnih in sovraž-
nih deželah. Vsakdo je postal pozoren na važ-
nost besedi izrečenih narodu v orožju s ponosno
odkritostjo. Carlo Scorza je imel realističen in
istočasno humanističen in plemenitosi poln govor.
On je pač znal najti prave besede za Italijane
ob tej uri boja, česar angleški in ameriški pro-
pagandisti niso znali, in zato so njegove besede
prodrle do srca tega naroda, ponosnega na
svoje dostojanstvo in na svojo pravico, ki ga je
neuvrednoteno Churchillova in Rooseveltova
grenko užalila.

Tajnik fašistične stranke ni govoril, da bi
ga razumeli tisti, ki ne čutijo italijansko. On
se je hotel obrniti izključno na Italijane mest
in podeželja in prebivalstvo, ki je že trpečo
pod zločinsko sovražniško žalitvijo, in na prebival-
stvo, ki se čuti duhovno pripravljeno na trp-
ljenje in borbo, če bo treba, da pokaže so-
vražniku, da je Italija enotna od Alp do morja
in da bolelost in trpljenje le še bolj utrjujejo
nerazločljive vezi, ki spajajo njeno ljudstvo.

Carlo Scorza je pojasnil pomen svojega go-
vora, ko je dejal:

Medtem ko vojna divja v naših krajih in
uničuje sovražnik cerkve, hiše in pokopališča
ter je vse zaupano učinkovitosti orožja in hra-
brosti vojaka, se bo čudno zdelo, da govorim,
toda moj govor bo suh in veren, kakor se spo-
dobi, kadar v zgodovinskem času bijejo sve-
čane ure. Ne bomo polemizirali. Za dovajanje
hrane našemu moralnemu odporu in za proglá-
ševanje nespremljivosti naše vere v zmago
nimamo potrebe vzpodbujati sovražne narode,
da bi se uprli svojimi vladam. Neprijatelj se
sovražni in se ostro pobija, toda se ne prezira in
zančuje.

Ko je povedal v nagli in odlični sintezi, kaj
v tem trenutku predstavlja za vse Italijane sli-
ka Naroda, mučenega od bomb, dočim ga dva
najbogatejša imperija, najpohlepnejša in naj-
trša na svetu, hočeta podvreči in oropati, je
govornik slovesno zatrdil voljo po miru, ki je
vedno prevečevala Italijo in njenega Duceja. Pri-
pomnil je, da je Duce večkrat v teh poslednjih
letih zastavljal svoj genij za to, da bi se ohranil
mir med evropskimi državami v vzajemnem,
poštenem razumevanju dolžnosti in pravic vsa-
kogar, v enaki razdelitvi onih gospodarskih ele-
mentov, ki zagotavljajo narodom vsaj naj-
manjšo mero blagostanja in miru.

Govornik je opisal konstruktivno delo fa-
šistične Italije, ki je iskala samo kruha in dela
za svoje sinove, ter je osvetlil duhovno čini-
telje, ki so v teh zadnjih 25 letih združili Ita-
lijane, ter zatrdil — in iz njegovih ust je govo-
rilo vseh 45 milijonov Italijanov —, da »zahte-
vamo svečano polno in popolno odgovornost za
vojno, kajti nihče se ne misli odtegniti tej
častni obveznosti.

Spomnil se je naporov Italijanov, žrtev ju-
nakov za pridobitev boljše bodočnosti dežel,
spomnil se je spontano žrtve legionarjev, ki
so v Španiji prispevali skupno z junaki mi pe-

Civilizirani svet obsoja anglosaško bombardiranje Rima

**Sovražne bombe so porušile baziliko Sv. Lovrenca in razdejale pokopališče v Veranu — Ves svet poudarja,
da nasilje ne more zlomiti morale italijanskega ljudstva**

Rim, 20. julija. (Stefani.) Angleži in Amerikan-
ci so večerj dopoldne bombardirali Rim. Razboj-
niki iz zraka, ki so se že proslavili z uničenjem
cerkva, spomenikov, bolnišnic in šol po toliko
drugi italijanski mestih, so se na prestolnico Ita-
lije vrgli z istim zagonom krvoločne in divjaške
tolpe, ki hlepi samo po rušenju in uničenju.

Letalci, ki so izvedli napad na Rim, so namreč
z zverinskim besom zadevali ljudske stanovanjske
četrti, po katerih prebivajo delavci in nameščen-
ci iz tistega resničnega ljudstva, ki je najbolj pri-
stni izraz lastnosti neukrotljivega italijanskega
plemena in ki je tudi pod ploho bomb dokazalo,
da je mirno in pogumno.

Da pokažemo, kako so ameriški piloti priza-
nali kulturnim in verskim središčem — iz angle-
škega uradnega vira so trdili, da so vsi piloti do-
bili navodila, naj se izogibajo temu, da bi povzro-
čali škodo kulturnim in verskim središčem — kaže
porušeno monumentalnega pokopališča v Veranu,
kjer je bilo uničenih dosti umetnin in dosti grob-
nic razrvanih. To bogokletno dejanje so ameriški
bombniki dopolnili z uničenjem starinske in zelo
čestne bazilike sv. Lovrenca, »zunaj zidovja«, ki
stoji pri vходу na pokopališče. Postavil jo je cesar
Konstantin leta 330 ter je sveta omikanemu svetu
zaradi tisočletnih spominov in zaradi neizmerne
umetniške vrednosti.

Od znamenite bazilike je ostal pokoncu samo
del stranskih zidov. Od velikega monumentalnega
stebrišča sta ostala samo dva končna stebra. Vsa
umetniška okna so zdrobljena. Zdrobljen je tudi
mozaik s pročelja, ki je imel nerazrečljivo vred-
nost. V baziliki je bilo nekaj grobov mučencev in
papežev, med njimi grob papeža Pija IX.

Velja pripomniti, da je bazilika sv. Lovrenca
bila pod neposredno oblastjo Sv. stolice in je uži-
vala pravico eksteritorialnosti. Navzlic uradni ob-
ljubi, ki jo je predsednik Roosevelt dal papežu,
češ da bodo priznali kulturnim in verskim
stavbam, so se angleški in ameriški piloti s po-
sebnim besom zagnali na znamenito tisočletno ba-
ziliko. Treba je pripomniti še, da so številne di-
vaške tolpe, ki so pred daljnimi stoletji vdrale v
večno mesto, temu velikemu verskemu spomeniku
vedno prizanesle.

Vladarska dvojica obiskuje bombardirane predele Rima

Rim, 20. julija. s. Veličanstvo Kralj in Cesar
je po večerjnjem letalskem napadu na Rim ta-
koj odšel v vse prizadete kraje.

Veličanstvo Kraljica in Cesarica je po obisku
krajev, zadetih po nasprotnikovem večerjnjem
letalskem napadu, šla obiskovat ranjence po rim-
skih bolnišnicah.

Ves krščanski svet je globoko pretresla no-
vica, da so anglosaški bombniki izvedli teroristi-
čen napad na Rim, ki je središče in sedež Po-
glavarja katoliške cerkve in najsvetlejša zaklad-
nica spomenikov in stvaritev človeštva.

Ko so se pred nekaj dnevi anglosaške čete
začele izkrcavati na Siciliji, je predsednik Zdru-
ženih držav Roosevelt poslal svetemu očetu v Rim
posebno poslanico, v kateri mu sporoča, da bodo
spoštovana prava vatikanske države in da bodo
čete zaveznikov vedno štedile kulturne in verske
ustanove. Toda Anglosaksonci so na svoje sloves-
ne obljube hitro pozabili in večerj je pri belem
dnevju več sto ameriških štirimotornih bombni-
kov silovito bombardiralo Rim, ne da bi se pri
tem kakor koli oziralo na obljube ameriškega dr-

žavnega poglavarja. Ameriške bombe so rušile
rimske cerkve, razdejale ponos in biser starega
krščanskega Rima — baziliko sv. Lovrenca — ter
sejale na barbarski način smrt med rimsko pre-
bivalstvo, zlasti pa delovno prebivalstvo.

Ves katoliški svet dobro pozna baziliko
svetega Lovrenca in ves civilizirani svet je
smatral to baziliko za svojo sveto lastnino. Nad
1600 let je ta bazilika krščanstvu pomenila tem-
pelj slave in veličine prvega krščanstva, pod nje-
no streho so romarji z vsega sveta izražali spo-
štovanje mučenem iz prvega časa krščanstva. Ba-
zilika je v okviru modernega Rima uživala pri-
vilegij eksteritorialnosti, kar pomeni, da je res-
nično bila nad narodi last in ponos vsega kršča-
nskega ljudstva.

Anglosaški kršile mednarodne prava, ki
ne spoštujejo in ne izvajajo obljub ameriškega
državnega poglavarja, so ta napad izvedli z vso
brezobzirnostjo in z vso silovitostjo, toda zmotili
so se, če so računali, da bodo mogli na tak način
zlomiti moralo italijanskega ljudstva, globoko pa
so z napadom na Rim žalili in izžvali čustva kr-
ščanskega sveta, ki je v Rimu gledal svoje du-
hovno in versko središče.

Odmev bombardiranja v švedskih listih

Stockholm, 20. julija AS. Ves švedski tisk
piše danes zjutraj o bombardiranju Rima in
poudarja, da je to bombardiranje dogodek, ki
je pretresel vse civilizirano človeštvo. Listi ob-
javljajo velike fotografije rimskih spomenikov
in podajajo zgodovinsko analizo bazilike sv.
Lovrenca, ki jo je zavezniško letalstvo uničilo.

Dopisnik lista »Dagens Niheter« se je ose-
bno podal na prizadete kraje in v svojem po-
ročilu potrjuje, da je največji del prebiva-

stva, ki je danes v Rimu izredno številno,
sprejel letalski napad popolnoma mirno.

Berlin, 20. julija AS. Poročilo o teroristič-
nem angloameričnem napadu na Rim je glav-
no, kar opisuje danes nemški tisk. »Deutsche
Allgemeine Zeitung« piše, da ta napad ni pri-
zadel samo Italijo in Italijanov, ampak je ža-
litev vse zahodne kulture. List tudi poudarja,
da je Vatikan že zatrdil, da bi sleherno bom-
bardiranje mesta Rima moralo zadeti zgodo-
vinske spomenike in kulturna dela, ki so edin-
stvena vrste. To dejanje je višek zločin-
ov, ki so jih zagrešili Angleži in Amerikanci
s sovražniki zahodne kulture. »Völkischer Beo-
bachter« opozarja na nedavna rušilna de-
janja, ki so jih Angleži in Amerikanci zagrešili
proti cerkvam v Kölnu, Achenu, Napoliju, Pa-
lermu. Med svojimi boji v Franciji so Nemci
namenoma hoteli pripraviti francoske ka-
tedrale, dasi so te bile v sredi bojne črte.

Najboljši odgovor Rooseveltu in Churchillu

Bukarešta, 20. julija AS. Rumunski tisk z
velikim poudarkom objavlja govor Tajnika
stranke in ga naziva najboljši odgovor na Roo-
seveltove in Churchillove privide o neki ka-
pitulaciji Italije. »Timpul« piše, da tudi pred
grožnjami in uničevanjem Italija ni mogla
kreniti po drugi cesti in piše, da zavezniški res-
nično niso bili spretni, ko so Italiji dali izbiro
kapitulacije ali pa odpor. List se vprašuje, ka-
tera bi bila ta država, ki bi kapitulirala brez
boja? Grožnja o uničenju takšne države ka-
kor je Italija, pa samo krepi voljo za boj.

Berlin, 20. julija. s. V nekem dopisu iz
Rima pod naslovom Italija odgovorja z eno
samo besedo: »prezira«, piše »Berliner Börsen
Zeitung«. Da kleni govor, ki ga je imel tajnik
fašistične stranke, lepo prikazuje duhovne in
zgodovinske razloge, zaradi katerih se Italija
vojskuje.

Ponesrečeni sovjetski napadi

562 sovjetskih tankov uničenih - Pri Orlu so bile sovjetske čete odbite

Hitlerjev glavni stan, 21. julija. Vrhovno po-
veljništvo nemške vojske je objavilo danes nasled-
nje poročilo:

Sovjetski napad proti vzhodnemu bojišču
se je izjalovil tudi večerj ob uspešni obrambi naše od-
letalstva odlično podpirane kopne vojske, ki je pri
tem znova uničila 562 oklepnih vozil.

Na kubanjskem mostišču se je pone-
srečilo več sovražnih napadov proti višinskim po-
stojankam zapadno od Krimskaja, deloma
pa so bili ti napadi že v izhodiščnih postojankah
razbiti.

Z uporabo nadaljnjih ojačen je ponovil so-
vražnik svoje močne prodorne napade ob Miusu
in srednjem Doncu. V trdovratnih in spremem-
bah polnih bojih so bili ti napadi odbiti.

Med tem ko javljajo s prostora severno od
Bjelgoroda samo o krajevnih delnih sovraž-
nih napadih, se teži obrambni boji v bojnem po-
ročju pri Orlu nadaljujejo. Z močnimi protinapadi
so bile sovjetske čete na nekaj mestih vržene na-
zaj. Na drugih mestih so naše čete v ogroženih
bojih ustavile napade močnih sovražnih pehotnih
in oklepnih sil.

Na Siciliji so bili v trdovratnih bojih od-
biti številni napadi močnih sovražnih infanterijskih
in oklepnih skupin, v sodelovanju z oddelki

nemških letal za bližnje polete. Nemško in ita-
lijsko letalstvo je nadaljevalo svoje napade proti
sovražnemu transportnemu brodogradu tudi večerj z
dobrim uspehom. Pri teh napadih je bil med dru-
gim z bombnimi zadetki potopljen sovražni tovor-
ni parnik z nad 10.000 br. reg. tonami. V pretekli
noči so napadla nemška bojna letala Malto.

Berlin, 20. julija. AS. Vojni dopisnik opisuje
nedavne vojaške dogodke na srednjem delu vzhod-
nega bojišča in pravi, da so Sovjeti v zadnjih dneh
proti Orlu vrgli v boj 120.000 mož, 500 topov in
300 tankov, poleg tega pa še mnogo specializiranih
čet. To množico so Sovjeti naglani v boj v zapo-
rednih valovih. Nemski pešci so zadržali prvi si-
loviti napad in tako omogočili, da se organizirala
primerna obramba, ki se je naslednje dni vedno
bolj krepila. Danes se lahko reče, da je vrhunec
že presežen, ne da bi sovjetski načrt dosegel kak-
šen uspeh. Seveda se bitka pri Orlu nadaljuje z
največjo silovitostjo, kajti sovražnik ne misli od-
nehati od svojega namena in Sovjeti napadajo z
velikimi silami. Naslednji dnevi bodo prinesli še
kritične ure, polne napetosti, toda nemške divizije,
ki so se bojevale v težkih zimskih bojih in vedno
odbile sovražnika, bodo znale udariti nazaj in v
primernem trenutku preiti iz obrambne bitke v
zmagovito uničevalno bitko.

Papež na razvalinah bazilike Sv. Lovrenca

Rim, 20. julija. s. Papež, ki ga je spremljal samo namestnik iz vatikanskega državnega tajništva mons. Montini, ne pa morda še kdo drugi od običajnih njegovih dvornih spremljevalcev, se je včeraj ob 18 z avtomobilom odpravil do bazilike sv. Lovrenca, ki je onstran obzidja poleg pokopališča Verano. Sv. oče, ki je med bombardiranjem ostal čisto miren in poln zaupanja v svojih prostorih, je takoj, ko je bilo dano znamenje, da je alarma konec, zahteval, naj ga obvesti o škodi, ki jo je povzročil letalski napad. Ko je izvedel, da je bilo zadetih tudi mnogo zasebnih hiš in zavodov, ga je to zelo potrla.

A ta njegova bol je postala še hujša, ko je izvedel, da je več bomb zadelo tudi baziliko sv. Lovrenca sestra muros in jo razdejalo. Takoj je sklenil, da se sam prepriča o nastali škodi in vidi, kaj je ostalo od tega starodavnega poslopja, v katerem počivajo zemeljski ostanki njegovega prednika Pija IX. In res se je ob šestih zvečer odpravil iz Vatikanskega mesta. Nihče ni vedel za ta njegov sklep. Ko se je pripeljal v bližino Verano, je že dobil prvi vtis žalostnih posledic letalskega napada. Truma žensk je bila zbrana na prostornem kraju, kjer je bil uničevalni bes podrl na tla stoletne ciprese iz žive meje, ki je vodila ljudstvo na zadnje počivališče dragih. Tudi tu luknje in razvaline.

Papež si je z boleštvom v očeh ogledal žalostno sliko o razdejanju. Ko ga je ljudstvo spoznalo, mu je začelo prirejati manifestacije ljubezni, ki so segle poglavarju Kristusove Cerkve v dušo. Pij XII. je bil videti silno bled. Brez pokrivala je stopil iz avtomobila ter nekaj trenutkov zrl v razvaline starodavne bazilike. Od tega svetišča, ki je bilo eno najlepših in eno najstarejših, kar jih je v Rimu, ni ostalo nič. Stebrišča ni več. Od šestih marmornatih stebrov stoji samo še dva, a eden od njiju je še bolj nagnjen kakor pa stolp v Pisi. Slike so uničene, kakor bi jih izpraskal z železnimi rokavicami. Nad tistim, kar je bilo nekoč stebrišče, se vidijo ostanki lesenega oboka, katerega prečniki so se zadržali v kup razdejane zidu.

Njegovao srce je jokalo, iz njegovih ust pa je privlekal molitev. In ta njegova molitev ni bila samo molitev za včerajnje žrtve, pač pa tudi za ranjke, ki so bili doslej mirno spali pod znamenjem križa in ki so jih zdaj onečastili ameriški gangsterji, ki se hočejo predstavljati svetu kot osvobodilci.

Po tej tihli molitvi je Pij XII. — množica ljudstva je delila z njim globoko bol in razumela ves pomen dejanja Kristusovega namestnika, ki je razširil roke, da podeli blagoslov vere in tolažbe prebivalstvu svojega ljubljene Rima, zakaj on ni samo Rimljan, temveč tudi vikar te svoje ljubljene zemlje — pokleknil ob zbranem mističnem molku vseh navzočih.

Papež je pred razvalinami novih divjakov, pred veličanstvom smrti, pokopališčem, podelil ljudstvu blagoslov. Čez nekaj trenutkov, ko se je množica vernikov še tesneje strnila okoli njega in so mu najbližji poljubljali roko, je spet sedel v avtomobil ter se odpravil s tega žalostnega kraja. Sv. oče se ni takoj vrnil v Vatikan. Hotel se je odpraviti še na bližnje ceste, kjer se je bila razvijala okrutna besnost bombardiranj. Tudi na teh cestah so množice ljudstva priredile papežu manifestacije vere in je sv. oče tudi tu podelil ljudstvu blagoslov.

Na kraj so se podali tudi kardinal vikar Marchetti Selvaggiani, kardinal Caccia — Domini, mons. Praglia, mons. Respighi, prefekt vatikanske ceremoniale in drugi prelati.

Od bazilike sv. Lovrenca je kaj malo ostalo. Lesena streha je padla na tla, Franceschinijeve slike so po veliki večini uničene. Te slike so kazale pogreb sv. Štefana in sv. Lovrenca. Tudi papežev oltar je bil hudo poškodovan. Marmornati baldahin je ob straneh okrušen. Oltar naredi na človeka obupen vtis. Svečniki so prevrnjeni. Prav tako sta padla na tla tudi marmornata kipa, ki sta stala ob straneh ciborija. Oltar sam je razdejan. Na eni strani leži na tleh prt, ki je pokrival oltar. Marmornati baldahin je delo starodavnih umetnikov in ga je blagoslovil opat Hugo leta 1148, kakor kaže napis na baldahinu samem. Orgle so polomljene in piščali, iz katerih je bil prihajal močilen glas med svetimi obredi, so skrivljene in so popadale na tla. Tudi starodavna prižnica se zdi da je razdejana, prav tako okrasje pod njo. Slavolik s starodavnimi mozaiki, ki jih je dal obnoviti Pelagij II., kažejo Kristusa, sv. Petra, sv. Pavla, sv. Lovrenca in druge svetnike, sicer še stoji, a na enem od mozaikov se pozna velika razpoka. Zvišeni sedeži so razdejani. Grob Pija IX. se zdi nedotaknjen, malo pa je poškodovana tudi grobnica mučencev, ki ni bila razdejana, čeprav je bila tudi zadeta. Ciborij je nepoškodovan in iz njega so takoj po končanem letalskem napadu prešli vsi obhajilo oo. kapucini iz te bazilike.

Komentarji nemških listov:

Nezaslišano dejanje anglosaškega nasilstva

Taki teroristični napadi ne bodo zlomili morale italijanskega ljudstva

Berlin, 20. julija. AS. Vsi listi podčrtavajo strahotno nasilnost angloameriških metod proti najodličnejšim spomenikom civilizacije. Podčrtavajo predvsem, da je dal Roosevelt zagotoviti, da ne bodo zadeti spomeniki in italijanske cerkve in da bodo anglosaški letalci imeli za nalogo zadeti izključno vojaške cilje. Toda prvi cilj sovražnih bomb je bila ravno starodavna bazilika sv. Lovrenca, ki je biser krščanske umetnosti. Dnevnik odločno obsoja ta angloameriški napad in naziva Angleže in Amerikane »barbare«, »rušilce cerkve in uničevalce svetih stvari«. Listi opozarjajo, da je po vsem svetu napravil ogromen vtis ta napad letalskih gangsterjev. Listi zlasti opisujejo obisk svetega očeta kmalu po napadu na prizadete dele Rima, prav tako pa obiske vladarjev v bolnišnicah, kjer so ranjenci sovražnega bombardiranja. Nemški tisk soglasno poudarja, da se sovražnik moti, če misli, da bo lahko ljudem moralo italijanskega ljudstva z letalskim nasilstvom in pravi, da italijansko ljudstvo prav tako kakor nemško še čvrsteje vztraja v volji upirati se in se vojskovati do končne zmage.

Berlin, 20. julija AS. Diplomatski sotrudnik nemške uradne agencije piše, da so vkljub slovesni obljubi papežu ameriški letalci metali bombe na večno mesto in so bombe padle na najslavnejše spomenike krščanstva in umetnosti. Ti spomeniki so bili razdejani obenem s stanovanjskimi hišami in kulturnimi napravami. Kakor pri Churchillovi in Rooseveltovi poslanici italijanskemu narodu, tako je tudi pri tem nasilnem napadu na Rim jasno vidna politična aktivnost, ki hoče podreti moralno civilnega prebivalstva. Drug cilj ni bil in ne bo dosežen, pač pa obratno bo to zlo dejanje služilo temu, da okrepi italijansko ljudstvo v njegovem sklepu upirati se do konca.

München, 20. julija AS. »Münchener Neueste Nachrichten« komentira poročilo o terorističnem napadu na Rim. List piše, da je sovražnik dolgo okleval in to iz golega računarstva, nato pa je sklenil izvesti odvraten zločin, ko je vrzel bombe na Rim, na središče vsega krščanstva. Šele pred devetimi dnevi — piše list — je predsednik Roosevelt ob začetku napada na Sicilijo poslal papežu spomenico in

ta spomenica je bila objavljena po radiu prej, kakor pa je prišla v Vatikan. V tej spomenici se je slovesno poudarjalo, da bo na vsak način spoštovana nevtralnost vatikanskega mesta, prav tako cerkve izven zidov Vatikana in pa vsa druga poslopja, ki služijo službi božji. Sedaj pa je postala kup razvalin zgodovinska bazilika sv. Lovrenca, bazilika, ki jo je v letu 350 zgradil cesar Konstantin. Cerkev je last Vatikana. Takšna je vrednost obljub in obvez, ki jih anglosaški politiki dajejo svetu. V letakih pa pred in med napadom pa so sporočali Rimljanom, da bodo napadi veljali samo vojaškimi ciljem. Zadeti pa so bili stanovanjski predeli Rima. Napad na Rim, ki s svojimi sestrskimi mesti deli sedaj usodo, je napad na mesto, ki čuva nad 3000 letno zgodovino civilizacije. Ta napad ima še mnogo globlji pomen, kajti Rim ni samo last Italijanov, ampak vsega sveta in bombardiran je bil samo iz terorističnih namenov, ker Rim ni industrijsko mesto in zato je ta napad dejanje neizmernega barbarstva, ki ne bo sovražniku nikdar odpušeno.

Madžarsko javno mnenje obsoja zločinsko dejanje

Budimpešta, 20. julija AS. Bombardiranje Rima je izvalo silno nezadovoljstvo in obsojanje v Budimpešti. Barbarske metode angloameriškega letalstva proti drugim mestom so dopuščale sodbu, da bo tudi Rim bombardiran. Uradno glasilo »Budapesti Ertesito« piše, da hočejo Angleži dati svetu razumeti, da hočejo spoštovati rimske spomenike, pa so vendar uničili baziliko sv. Lovrenca in to je najbolj odvratno dejanje, da so angloameriški letalci imeli ukaz, da ne smejo poškodovati kulturne spomenike in cerkve, se ne more tolažiti kot viteška poteza, ker so Anglosasi metali bombe iz višine več tisoč metrov. Šele pred nekaj dnevi je predsednik Roosevelt dal papežu zagotovilo, da bo spoštoval cerkve in umetnostne spomenike. Če pa je ta nasilni napad treba smatrati za posledico angleške jeze, ker je italijanski narod

neomajno zavrnil Rooseveltovo in Churchillovo poslanico, tedaj je to dokaz, da obljube, dane papežu niso bile spoštovane. V Budimpešti se vprašujejo, piše list, da se je treba ozreti za tem, če niso mogoče boljše prišli v zavaznem svetlo do take premoči, da so zavaznikom vsilili tak način vojskovanja. Ali pa je dejansko volja Angleže in Amerike taka, da hočejo popolnoma uničiti spomenike zahodne kulture, kateri tako Angleži kakor tudi Amerikanci toliko dolgujejo.

Rim, 20. julija AS. Ravno na tisti dan, ko so Amerikanci divjaško bombardirali Rim, je argentinski dnevnik »Pueblo« kakor v zasmeh usodi pisal, da je popolnoma nemogoče misliti na to, da bi kdo bombardiral Rim. Zlasti tisti si to ne morejo predstavljati, ki v Rimu vidijo prestolnico katolicizma in kulture. Rim je prestolnica krščanstva, njegovi spomeniki pripadajo vsemu svetu in njegovi civilizaciji in zato mora biti Rim ohranjen.

Poveljnik karabinerjev Eksc. Hazon in njegov načelnik glavnega stana polkovnik Barengo — slavni žrtvi bombardiranja Rima

Rim, 20. julija. AS. Med sovražnim napadom na Rim sta našla slavno smrt Eksc. Azzolino Hazon, poveljnik kr. karabinerjev, in njegov načelnik glavnega stana polkovnik Ulderico Barengo. Oba sta bila ubita tedaj, ko sta tekla na kraje nesreče.

General Hazon se je rodil v Turinu dne 20. julija 1883 in je imel 36 let službe, od tega en del pri alpinčih, ostalo pa pri kr. karabinerjih. Bojeval se je v treh vojnah. Kot poročnik alpskih lovec se je udeležil italijansko-turške vojne v letih 1911. do 1912., kot kapitan karabinerjev se je udeležil italijansko-avstrijske vojne v letih 1915 do 1918., kot polkovnik in višji poveljnik kr. karabinerjev pa se je udeležil vojske v Abesiniji, in sicer od začetka sovražnosti pa do julija 1938 je služil v italijanski vzhodni Afriki in si pridobil dve izredni napredovanji zaradi zaslug v vojni. Bil je odlikovan z bronasto kolajno in z vojnimi križcem za vojaške zasluge in je bil letos 27. februarja imenovan za poveljnika kr. karabinerjev.

Gospodarstvo

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča, da bodo delile v dnevih od 22.—26. julija sledeče tvrdke:

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic.

Delavsko konzumno društvo, Smrkolj Albin, A. Sarabon, Marn Neža, Skupna nabavna in prodajna zadruga (Jurčič).

Konzumno društvo Šiška in Bahovec Josip potrošnikom tretjo pošiljko novega krompirja, in sicer po 2 kg na odrzek »106« navadne živilske nakaznice (modre barve), izdane od mestnega prekrbovalnega urada v Ljubljani.

Prodajna cena krompirja je določena na 2.40 lire za kilogram.

Kdor bi do vključno 26. julija ne dvignil krompirja, bo izgubil pravico do nakupa.

Izkaz statističnih podatkov ZZSZ

Meseca junija 1943 je Zavod za zavarovanje Ljubljanske pokrajine izdal za mesec junij naslednje statistične podatke: Članov 16.859 (moških), 10.874 (ženskih), skupaj 27.733; razlika proti lanskemu juniju — 177 (m.), — 143 (ž.), skupaj — 320. Bolnikov 396 (m.), 298 (ž.), skupaj 694; razlika proti juniju — 119 (m.), — 18 (ž.), skupaj — 137. Povprečna dnevna zavarovana merda je bila lir 29.96 (m.), lir 17.72 (ž.), skupaj lir 25.16; razlika proti juniju 1942 lir + 1.45 (m.), lir + 1.37 (ž.), skupaj lir + 1.43.

Iz trgovinskega registra Pri akcijski družbi za kemično industrijo na Dunaju, podružnica v Ljubljani, je izbrisan zaradi smrti reprezentant-ravnatelj družbe Folke Fröier. Edini reprezentant podružnice Aleks Rosman je imenovan za direktorja, vpisan pa je prokurist Ervin Hitzl, uradnik podružnice v Ljubljani, ki je upravičen podpisovati trdiko kolektivno z enim reprezentantom ali drugim prokuristom.

Vremenska napoved. 21. julija, (sreda): sprva še jasno, čez dan pooblačitev in vetrovno. Zvečer ali ponoči huda nevihta z nalivi in viharji. (Nevarnost strele!)

22. julija (četrtrek): deževno in hladno, toda čez dan zjasnitev.

Razdeljevanje mehkega sira

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo potrošniki od 22. do 26. t. m. lahko pri svojih običajnih trgovcih proti odvzemu odrezka 107 julijske živilske nakaznice, izdane od mestnega poglavarstva, dobili po 80 gramov mehkega sira. Irgrovi morajo njim pripadajočo količino sira dvigniti nepreklicno do 21. t. m. v Prevodovem skladišču v mestni klavnici.

ŠPORT

Službeno iz L. A. Zveze

V soboto, ob 17, žensko prvenstvo Ljubljane na igrišču Hermesa, — Nagrade za klubsko prvenstvo.

Iz službenih objav Lahkoatletске zveze, ki smo jih prejeli danes posnemamo, da bo v soboto, 24. t. m. ob 17, na igrišču Hermesa v Šiški tekmovalje za žensko prvenstvo Ljubljane. Spored prireditve, pri kateri bodo nastopale zlasti članice Hermesa in tobačne tovarne, bodo tekmovali v naslednjih panogah: tek na 100 m, štafeta 4x60 m, skok v daljino, skok v višino, met diska (1 kg), sivanje krogle (4 kg) in met kopja (600 gr). Zveza opozarja klube, da je zadnji dan za prijave 22. t. m., do 18 zvečer, po možnosti pa naj pošljejo klubi svoje prijave že prej.

Za splošno klubsko prvenstvo, za katero se bodo borili v prihodnjem mesecu, je določila LAZ naslednje nagrade: 1000 lir klubu, ki doseže prvo mesto, 500 lir za drugo in 250 lir za tretje. Poleg teh nagrad bo nakazala zveza po 250 lir vsakemu klubu, ki bo dosegel po prvem tekmovalju A in B skupin minimalne rezultate vsaj v 14 panogah. Poleg tega bo podaril CONI pokal klubu, ki bo v drugem delu klubskega prvenstva (v splošnem pokrajinskem prvenstvu skupin A in B, ki bo 29. avgusta in 5. septembra) dosegel najvišje število točk neodvisno od točk, ki so jih dobili tekmovalci pri oceni za klubsko prvenstvo. Za pokal bodo razdeljene točke tako, da dobi prvi v vsaki panogi 6 točk, drugi 5 itd. do šestega, ki dobi eno točko. Pri štafeti je točkovanje dvojno.

Nagrade posameznikom: prvi v finalu skupin A in B v prvem delu klubskega prvenstva (ki bo 1. in 8. avgusta) dobi medaljo; tekmovalci Hermesa, Ilirije, Planine ali Viča, ki bo dosegel največ točk v prvem delu klubskega prvenstva, bo dobil povrnitev za trening. Za drugi del splošnega pokrajinskega prvenstva je predvideno, da dobi prvi v vsaki finalu nagrado, drugi pa medaljo. Tretji del klubskega prvenstva (19. septembra in 3. oktobra): tekmovalci, ki doseže v posameznih panogah največ točk, dobi plaketo.

Nagrade za klubsko prvenstvo

Lahkoatletska zveza v Ljubljani.

Nagrade klubom za splošno oceno so sledeče:

klubu, ki doseže prvo mesto 1000 lir; klubu, ki doseže drugo mesto 500 lir; klubu, ki doseže tretje mesto 250 lir.

Poleg teh nagrad bo zveza nakazala nagrado v znesku 250 lir vsakemu klubu, ki bo po prvem tekmovalju (skupina A in B), ki se bodo vršile 1. in 8. avgusta dosegel minimalne rezultate, ki so predpisani v dopolnilnih določilih priloženih pravilniku prvenstvenih tekmovalj, vsaj v 14 panogah.

Posebna nagrada. Coni bo podaril pokal klubu, ki bo v drugem delu klubskega prvenstva, v splošnem pokrajinskem prvenstvu, skupin A in B, ki bo 29. avgusta in 5. septembra dosegel največje celotno število točk, ki so jih dobili tekmovalci pri oceni za klubsko prvenstvo. Za pokal bodo razdeljene točke tako, da dobi prvi v vsaki disciplini 6 točk drugi 5 itd. do šestega, ki dobi 1 točko.

Pri štafeti pa je točkovanje dvojno.

Posamezne nagrade. I. v finalu skupina A in B v prvem delu klubskega prvenstva (ki bo 1. in 8. avgusta) dobi medaljo.

Tekmovalci Hermesa, Ilirije, Planine ali Viča, ki bo dosegel največ točk v prvem delu klubskega prvenstva (skupin A in B) bo dobil trening dres.

II. Tekmovalja splošnega pokrajinskega prvenstva (2. del klubskega prvenstva skupin A in B, ki bo 29. avgusta in 3. oktobra). Tekmovalci, ki doseže v posameznih disciplinah največ točk dobi plaketo.

Marsov mladinski turnir. Včeraj popoldne je priredil agilni SK Mars na svojem igrišču za Kolinsko tovarno nogometni turnir najmlajših O fantičkih pa moramo reči, da so imeli srečo in smolo hkrati. Tri tekme so bile na sporedu, vse tri so odigrali, vendar ni bilo niti enega zmagovalca ali poraženega moštva. Vse tri tekme so bile namreč neodločene, in zdaj ima vsako sodelujoče moštvo po eno točko.

216 velikih strani s 420 slikami obsega roman v slikah

»QUO VADIS«

To prijateljstvo je spravljalo v smeh vso prestolnico. Neka vplivna dama je skušala nekoč carici dopovedati, da vzbuja to nenavadno odlikovanje dekleta, ki nima nobenega uradnega mesta, precej upravičeno zavist in ljubosumnost. Carica pa je živahno odgovorila: »Ana ni nikakršna uslužbenka. Moja prijateljica je.« Uboga vladarica se ni zavedala, da je prav zaradi tega prijateljskega razmerja dekletov položaj tako kočljiv. Da je ena izmed dvornih bila carici bolj draga kot druge, kakor na primer princesa Orbeljani, to je bilo nekaj popolnoma naravnega. Tudi če je imela poleg sebe kako uslužbenko, kakor gospodično Schneider, je tudi bilo popolnoma na mestu. Nenavadno je bilo prav to, da je carica naklonila posebno prijateljstvo mlademu dekletu iz ruske visoke družbe, ki niti ni bila sirota, kar bi nekako opravičevalo njeno dejanje. Opozoriti moramo na dejstvo, da je carica namenoma hotela kljubovati visoki družbi; ta pa se je maščevala na ta način, da ji je podtakala slabe in celo nenravne namene. Dekletovo vedenje je celo opravičevalo tako natočevanje. Bila je vsa prevzeta od nenadne sreče, da je postala caričina prijateljica in se je s tem postavljala na smešen način. Delala se je skrivnostno ali pa se je v caričini odsotnosti, prepuščala naravnost smešni življenjski. Hudozniki niso mirovali. Nekateri očji sodelavci so obzirno opozorili o tem carja in tudi carica sama je spoznala, da je položaj nekoliko neprijeten. Porabila je torej prvo priliko in dekle omo-

žila z mornariškim častnikom Virubovim. Ana ni bila prav nič navdušena za to zakonsko zvezo, ker se je bala, da bi z njo izgubila svoj ugoden položaj. Odločila se je šele tedaj, ko ji je carica zagotovila, da njuno prijateljstvo zaradi tega ne bo prav nič trpelo. Poroka je bila spomladi leta 1907 v kapeli v Carskojem Selu. Mladi soprog je takoj postal carjev pribojnik in je tako pripadal carjevemu spremstvu. Čeprav je Ana s tem, da se je poročila, izgubila naslov častne dame, je njen položaj postal še boljši, ker je po moži imela pravico ostati v bližini vladarjev. Ostala je v njunem spremstvu na vseh potovanjih in tako se je vez med njo in carico še bolj zožila. Pridobila pa je tudi s tem, ker ni prišla več v stik s carico samo na dvoru ali pri kakih obiskih, ampak jo je lahko sprejela v svoji hiši. Zakonca Virubova sta imela svojo hišo v bližini Carskega Sela in poleti sta prebivala v vili poleg Peterhofa. Tako ju je večkrat doletela čast, da ju je carica obiskala. Pogosto sta vladarja prihajala k njima in ostala ves večer v njuni družbi. Carica je skoraj vsak dan prihajala po svojo mlado prijateljico in odhajala z njo na sprehod.

Ti odnosi so trajali celo leto. Nato se je zakonska zveza Virubovih razdrla. Nikakor ne bomo poročali o hudobnih govoricah, ki so v zvezi s tem krožile po prestolnici. Odnosaji med carico in gospo Virubovo pa se zaradi tega niso nič spremenili; postali so še bolj pristrženi. Carici se je zdelo, da mora zdaj posvetiti še več pozornosti svoji prijateljici. Zdelo se ji je, da je ona odgovorna za vse, ker je sama želela to poroko in ker je vedno živela v prepričanju, da morajo biti nesrečni vsi tisti, ki so ji vdani. Naj bo kakor koli. Ana Virubova je postala neoljubljiva caričina prijateljica. Carica je videla v njej žrtve usode in ji je skušala nadomestiti vse, kar je izgubila. Mislija je, da Ana nima drugih želj kakor samo caričine.

Dejansko pa je mlada žena prav kmalu imela okrog sebe cel krog dvorjanov, ki so hoteli po njej priti v milost pri vladarjih. Imela je svoj zaupen krog, ki je prav kmalu postal caričin krog. Tako se je stvoril okrog carice majhen krog, v katerem je bila

družina Tanejev, gospa Dehn, soproga nekega mornariškega častnika, nekaj častnikov in nekaj žensk, ki niso pripadale visoki družbi. Zdelo se je, da se ti ljudje zanimajo za verska vprašanja, katerim se je carica posvetila z vso dušo. Carica je bila prepričana, da ima okrog sebe preproste in čiste duše, ki so bile vdane Bogu in njegovemu maziljenju. Niti opazila ni malih spletk in nizkotnega koristolovstva. Niti za hip ni dvomila o iskrenosti teh ljudi. Sredi tega kroga pa je zdaj bil Rasputin.

Popisali smo precej natančno začetne odnose med carico in gospo Virubovo, ker so te podrobnosti bolj malo znane. Kar se pa tiče o Rasputinovih odnosih do gospe Virubove in do drugih gospa, ni naša naloga, da o tem razpravljamo. Mnogo se je govorilo o teh odnosih in poznejša književnost je vse te govorice že pretiravala. Naj bo kakor koli, tudi če je res, da so se nekatere gospe Rasputinu popolnoma predale, je gotovo, da carica o tem ni nič vedela in tega niti slutila ni. Zanj je bil Rasputin vedno svetnik, samo svetnik, ki so ga pokvarjeni ljudje obrekovali, ker niso mogli razumeti njegove svetlosti. Zeneke, ki so prihajale v Rasputinovo družbo, so v njenih očeh bile izvoljene duše, ki so se znale dvigniti tako visoko, da so razumele njegovo svetlost. Misel, da bi to navdušenje zanj moglo biti omadeževano z nenravnimi prestopki, ji je bil tuja, in bi jo brez dvoma z ogorčenjem odklonila. Vsa leta, do Rasputinove smrti, in tudi pozneje, carica ni niti za hip dvomila o njegovi svetlosti in o čistosti duš, ki so jih nekatere duše gojile do njega. V tem je neka zaslepljenost, ki bi bila skoraj nerazumljiva, če bi ne vedeli, da je v tem času carica bila skoraj v patološkem stanju. Njena verska vznesenost se je polagoma osredotočila na uverjenost, da je Rasputin božji poslanec in edina rešitev v viharju, ki je divjal v deželi. Kakor vse osebe, ki jih muči fiksna ideja, tako je tudi carica kljub vsej svoji razodnosti bila slepa za vse zunanje znake, ki so pričali, da je resnica ravno nasprotna kot slika, ki jo je sama imela v duši. Trdovratno se je branila sprejemati to, kar bi moglo uničiti njeno prevaro.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 21. malega srpana: Prakseda, devica; Julija, devica in mučenica; Angelina, vdova.
Četrtek, 22. malega srpana: Marija Magdale-
na, spokornica; Menelej, vdova.

Zgodovinski paberki!

21. malega srpana:

L. 1774., so sklenili Rusi in Turki mir v Kučuk-Kajnardži. Katarina II. (1762.—1796.) se je držala v zunanji politiki staroruskega programa in razširjala svojo državo na škodo Poljske in Turčije. Barska konfederacija — zveza poljskega plemstva za zaščito interesov katoliške cerkve na Poljskem — je pregovorila Turčijo, da je napovedala Rusiji vojno. Turki so se tedaj uprli Moldavani, Vlasi, Jugoslovani in Grki; sicer so Turki ustaške Orke strahovito kaznovali, toda ruska mornarica, ki je priplula iz Baltika mimo Gibraltarskega prežolja, je pri Česmi, nasproti otoku Hiju, uničila turško. Ko so Rusi ponovno premagali Turke tudi na kopnem, so ti sklenili mir, v katerem so priznali Vlaski in Moldaviji samoupravo in se odrekli Krimu, ki je nato živel nekaj let kot neodvisna država, dokler se ni združil z Rusijo. Ta mir je velepomemben v zgodovini propadanja osmanske države v Evropi; Turčija je začela izgubljati gospostvo na Črnem morju in Balkanskim polotokom. Obenem se je poostila borba med Avstrijo in Rusijo za turško dediščino.

L. 1811., se je rodil v Zagrebu Dimitrije Deme-
ter. Zdravnik po poklicu se je zanimal za umet-
nost in organiziral v Zagrebu gledališče ter bil
njegov prvi umetniški vodja. Pisal je originalne
drame, od katerih je najznamenitejša »Teuta«, v
kateri opisuje borbo svobodoljubnih Hrvatov z Rim-
ljani. Drugo znano delo je epska pesem »Grobniško
polje«, v kateri slavi zmago Hrvatov nad Tatari; v
tej pesmi je znamenita pesem »Prosto zrakom pti-
ca leti«, ki je postala ilirska budnica.

L. 1862., je umrl v Ljubljani pisatelj Jurij Grab-
ner, rojen aprila 1806. v Senti Jerneju na Dolenj-
kem. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu in
Ljubljani, kjer je po maturi stopil v bogoslovje,
pa že po drugem letniku odšel na Dunaj in se po-
svetil pravu. Po diplomi je živel nekaj let na Du-
naju kot domači učitelj, nato pa se vrnil v Ljublja-
no, dočim teologijo in bil posvečen v mašnika. Služboval je v raznih krajih, od leta 1852. dalje
je deloval kot prefekt v Alojzijeveščini. Poskušanje
v slovenskih pesmih pri Metelku in Kastelece
»Čbelice« l. zvezek, ki ga je prebiral še v ljub-
ljanskem bogoslovju, ga je zvalilo, da se je pri-
družil Čbeličarjem. V pesmih, ki jih je objavil, pre-
vladuje misel na duhovniški poklic, večnost in do-
motožje. K poeziji se kasneje ni več vrnil, pač pa
je sodeloval pri Wolfovem Sv. pismu ter pri Ciga-
letovem nemško-slovenskem slovarju. Pisateljski
začetniki med alojzijeveščniki, kakor Jurčič, so
imeli v njem dobrega voditelja.

O zgodovinski denarja
boste brali v
SVETU

Gospa dr. Šušteršičev v slovo!

Nekaj let je tega, kar sem spoznal gospo dr.
Šušteršičev osebno in nekoliko pobiže. Ponos-
na, samozavestna gospa je spustila svojo navidezno
krinko z obraza, ki je spoznala človeka nekoliko
pobiže in še to so bili redki trenutki, ko je člo-
vek lahko opazil v njeni navidezni okorelosti in
osebnih molččnosti tako srčno dobro in blago da-
mo. Pomaknjena popolnoma v ozadje, navidezno
nemeneča se za okolico, je z bistrim in prodornim
očesom hotela biti popolnoma na tekočem. Same
sebe ni nikdar iskala, hotela je vedeti le za druge
in v takšne potankosti celo, da bi človek mislil,
da je vzrok temu le radovednost, v bistvu pa je
bila to le njena srčna potreba, da je človeka mo-
gla razumeti in če je le bilo mogoče, tudi pomo-
gati. Ko je kdo imel priliko ogledati se na njenem
stanovanju, ga je sprejela s toliko toplote in ho-
tela je pogostiti prisileca z vsemi mogočimi po-
zornostmi, le za sebe ni nikdar iskala. Ponosno
in vznemirjena se je kazala, toda njene notranjosti ni
mogel vsakdo spoznati. Mehka in čuteča duša se
je skrivala v telesu od starosti in starostnih tegob
skrušenem, toda nihče ni ni mogel videti niti en-
krat, da bi to na zunaj pokazala. Ponosno vzravn-
ana je hodila po ulicah, skrbčeva sama za sebe in
mamljivo je mogel opaziti njeno premagovanje
telesnih muk, ki jih je prenašala sama za sebe.

Kedar koli ji je zdravje dopuščalo, si je vzela
čas, da je prišla na vrt in na obisk k svojim pri-
jateljem. Za vsakega posebej se je v potankosti
zanimala, za vsakega je našla primerno besedo in
kdor jo je hotel razumeti, je utegnil videti, da ji
je to prišlo iz srca. Po kratkem razgovoru se je

umaknila sama na vrt, ni hotela nobene pomoči,
vzela svoje delo v roke, ročno ali duševno, in se
poglabila. Le otroci so ji bili dobrodošli in od
daleč si mogel opazovati, kako se je navidez stara
gospa zopet pomladila in se spustila z njimi v
priserčen razgovor. Zažvela je z njimi mladostno
življenje in otroci so jo imeli radi. Za vsako bo-
lezen otrok se je natančno zanimala in hotela je
vedeti vse, kako je z njimi, če slučajno ni mogla
sama priti.

Veliko ljubezen je kazala do rož, ki si jih je
najraje sama nabrala, da so ji bile v njeni samoti
v uho. Te so ji bile najljubši dar, ki ga je z
veseljem vedno sprejela. Z njimi je pa tudi vedno
počastila spomin sivega gospoda, ki ga je redno
obiskovala pri Sv. Križu.

Nikdar ni blaga gospa dala niti enega znaka,
kjer bi človek lahko opazil, da njena volja popu-
šča na račun telesa. Z željezo vztrajnostjo je pre-
našala muke, ki so se s starostjo kopičile in pod-
leči je moralo telo, ne da bi duh klonil. Oma-
hnilo je telo, ko je volja še hotela izvršiti svojo
dolžnost in se tiho sama za sebe poslovila od svo-
jih najdražjih in bližnjih.

Naj se spočije trudno telo v domači zemlji,
dušo pa ji naj Pravični sprejme z ono dobroto, ki
jo je njeno telo toliko prekipelo v tem življe-
nju, tako skrito in vendar tako obilno. Z Bogom,
blaga gospa Šušteršičeva!

O zgodovinski denarja
boste brali v
SVETU

Ob obletnici smrti župnika Janeza Raztresena

ga nasprotnika nikdar ne bi mogel ukloniti in
pripraviti do tega, da ne bi njemu zaupanih
duš opozarjal pred nevarnostjo.

V tedanji zmedbi duhov je tudi suhurski
župnik Janez Raztresen jasno spoznal klic časa
in celo rekel svojim prijateljem: »Ljudje bodo
še te tedaj popolnoma spregledali, kadar bodo
začeli padati duhovniški žrtve. Tedaj bodo vi-
deli, da gre osovobodilni fronti v resnici samo
za komunistično diktaturo ter za versko prega-
nanje. Zato pravim, da bi bilo dobro, če pade
kakšen duhovnik. Tedaj bodo ljudje spregle-
dali. Sam sem pripravljen, da padem kot prvi.«
Župnik iz Suhorja pri Metliki ni padel kot
prvi duhovnik, obsojen od OF. Več slovenskih
duhovnikov je že pred njim moralo žrtvovati
življenje za svoje versko prepričanje. Toda
skupaj z drugimi je tudi smrt župnika Raztre-
sena odprla zopet novim ljudem oči ter jih
privedla k resnici. Tako se je s krvnimi žrtva-
mi začela pot očiščevanja, pot k resnici, pot do
spoznanja. K razjasnitvi razmer in k brezpo-
gojni ostrilici duhov so morda največ pripom-
ogle prav duhovniške žrtve. In po nedolž-
nem preliti kri rajnega župnika Raztresena je
privedla k spoznanju marsikoga, ki je bil še
v zmoti.

Cemu si je najvišja Modrost izbrala za
žrtev prav suhurskega župnika, bo ostalo pri-
krito vsem, tudi njegovim prijateljem in nje-
govim faranom. Za svoje župljane je rajni
skrbel naravnost očetovsko. Vse, kar je mogel,
je od srca rad storil zanje. Slovel je po svoji
gostoljubnosti. Kdor koli je stopil v njegovo
hišo, revež ali gospod, dijak ali delavec, vsak
je doživel ljubezniv sprejem in tudi pomoč, če
jo je potreboval. Prav zato je bil povsod pri-
ljubljen kot dober gospodar in zlasti re-
vežev.

Prav danes je minulo leto dni — partizan-
ski razbojnik so ga odpeljali 21. julija — ko
so ga po strašnem mučenju ubili. Dolga pot
njegovega mašništva, saj je bil posvečen že leta
1919, se je po 12 letih župnikovanja tako ne-
nadno končala na Gorjancih, ki jih je tako

Ko se je v lan-
skih vročih julijskih
dneh razlival čez na-
šo zemljo besni val
komunističnega so-
vrstva, ki je hotelo
obračunati najprej s
svojimi načelnimi na-
sprotniki, so v veli-
kem številu začeli
padati zlasti dušni
pastirji. Da, udariti
je treba najprej pas-
tirja, potem se bodo
ovce že razkropile.
Tega vodila se je
držal komunist, ki
je vedel, da načelne-
ga nasprotnika nikdar ne bi mogel ukloniti in
pripraviti do tega, da ne bi njemu zaupanih
duš opozarjal pred nevarnostjo.

vzljubil. Največja žrtev, ki jo more pastir dati
za svoje ovce, ni bila zastoj. Naj počiva v
miru!

— Maša zadušnica za g. Ivanom Raztresenom,
rajin župnikom na Suhorju pri Metliki bo v sre-
do, 21. julija, v stolnici, ob sedmih zjutraj, pri ol-
tarju sv. Rešnjega Telesa.

— Na klasični gimnaziji bodo sprejemni izpiti
za prvi razred srednjih šol dne 23. in 24. julija, v
novem urul. gimnazijskem poslopiju v Šubičevi
ulici št. 1. Učenci naj se zberó oba dneva ob
8 in prinesejo potrebno orodje za pisanje in risanje,
papir dobe v šoli. Izpiti bodo trajali oba dneva do
6 (18). Oni, ki se vozijo, bodo pa prej na vrsti,
da se bodo lahko pravočasno vrnili. Kdor še ni
poslal ali oddal spravevala 4. razreda ljudske šole,
ga mora prinesiti s seboj k izpitu. — Ravnatelj-
stvo.

— Sprejemni izpiti na I. drž. ženski realni
gimnaziji v Ljubljani bodo v dneh 27. do 29. julija
t. l. Vse prijavljene naj pridejo 27. t. m. do tri-
četrt na osm zjutraj na dvorišče Lichtenurnove-
ga zavoda, kjer bodo zvedele podrobnosti spored
izpita. Izpitičevala o dovršenem četrtim razredu
ljudske šole je pa treba takoj poslati ali pri-
nesti v ravnateljstvo pisarno. K izpitu naj vzamejo
učenke s seboj le pisalno orodje, potrebni papir
dobijo v šoli. — Ravnateljstvo.

— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljub-
ljani. Učenci in učenke, ki žele v šolskem letu
1943-44 vstopiti v I. ali II. razred kot novinci ali
ponavljalci, se morajo zgledati pri ravnat. v teku
tekoma meseca avgusta. Ravnateljstvo sprejema
prijava vsak delavnik med 9 in 11. Prijavit se je
treba v spremstvu staršev ali skrbnikov in pred-
ložiti prijavo, ki jo dobe pri šolskem slugu, in
vse drugo, kakor je objavljeno na razglasni deski.
— V I. razred se sprejemajo tisti, ki so napravili
završni izpit na meščanski šoli ali nižji tečajni iz-
piti na gimnaziji po dovršenem IV. razredu. Vpra-
sanje, če se bodo sprejemali tudi tisti, ki so opravi-
lili nižji tečajni izpit po dovršenem III. gim. raz-
redu, bo rešila šolska oblast in bo rešitev objavlje-
na v dnevnem časopisu. — V II. razred se spre-
jemajo tisti, ki so dovršili I. razred dvorazredne
trgovske šole.

— Opozorjamo železniške upokojece, da se
v zadevi izmenjave dosedanjih železniških legiti-
macij za nove nemudoma zgledajo pri šefih pristoi-
nih postaj, kjer dobe tozadevna navodila. — Di-
rekcija državnih železnic Ljubljana.

— Vročina pritiska. Vse pred dnevi objavljene
vremenske napovedi se niso v tem zmotile, ko
so naglasile nastop in vdor vročega vala. Vročina
pritiska, saj se kmalu pričinja doba pasjih dni. V

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Gibanje prebivalstva. V prvem polletju letoš-
njega leta se je rodilo v mestu Kamniku 64 otrok,
smrtnih slučajev je bilo 35, porok pa 112. Na Je-
senicah se je v tem času rodilo 165 otrok, umrlo
pa je 71 ljudi. Porok je bilo 57.

Umrli je za posledicami poroda Kristina Fu-
reder, žena radovljiskega župana. Pokopali so jo
ob veliki udeležbi ljudstva na pokopališču v
Kranjski gori.

Pevska skupina dunajskih deklet je obiskala
pretekli dni Gorenjsko. Priredile so pevske ve-
čere v Trzinu, v bolnišnici na Golniku, v Kranju
in na Jesenicah.

Trčlanska družina utonila. Vsled hudih nali-
vov je močno narasla Radovna v Vintgarju. Te dni
je napravila izlet v Vintgar trčlanska družina z
Bleda, ki je vsa utonila v deroči vodi. Ženo je
voda že naplavila, moža in hčere pa še niso našli.

S Spodnjega Štajerskega

Žetev smrti. V Mariboru sta umrla 71-letni
obratovodja v pokopu Ivan Krajcar in 77-letna za-
sebnica Marija Flehner. V Krški vasi pri Brezicah
je umrl znani trgovec in posestnik Hugon Rud-
man, ki je bil po zasedbi tudi župan v Krški vasi
in krajevni vodja delavske političnega urada. V
Zalcu so pokopali Jerico Perc, ženo posetnika Jo-
žefa Perca. Bila je stara 52 let. Poleg moža žaluje
za njo pet sinov, ki so vsi pri vojakih. — V Po-
nikvi so umrli Franc Senica, Peter Otrepec in
Ida Spolenak.

Strela. V Studencih pri Poljanah je udarila
strela v gospodarsko poslopje posestnika Andri-
neka, ki mu je poleg gospodarskih poslopij zgorel
tudi hlev. Enaka usoda je doletela tudi posestnika
Šibala. Tudi njemu so zgorela vsa gospodarska po-
slopja in hlevi.

Mariborsko mestno gledališče je te dni goso-
velo v Rušah z igro »Vas pri Odesi«.

O zgodovinski denarja
boste brali v
SVETU

NOVO!

Posebnost v slovenski
religiozni literaturi

JEZUS KRISTUS

Po evangelijih priredil
DR. A. SNOJ
286 str. in 1
Kratko, a popolno
življenje Kristusovo,
sestavljeno po besedah
vseh 4 evangelistov.
Priročna žepna oblika.
Cena navadnih izdaj
broj L. 12—, vezano v
platno L. 24—. Izdaja
na boljšem papirju
vezano v pegmoid s
barv. obzoro L. 27—,
z zlato obzoro L. 37—,
imitacija usnja
z zlato obzoro L. 42—

LJUDSKA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, PRED SKOFIJO 5

Miklošičeva cesta 5 - Podružnica v Novem mestu

ponedeljek je bil zelo vroč dan, ki je začasno po-
sekalo vse dneve vročih rekordov. Bilo je v mestu
na univerzi doseženo najvišje stanje termometra,
maksimum 30.4° C, v Trnovem celo 30.5° C. Bilo
je zelo soparno in mnogi so pričakovali nevihte.
Vse se je pa nekam zavleklo in bili smo obvaro-
vani pred nevihto in točo. V torek zjutraj je bil
temperaturni minimum nekoliko nižji od ponedelj-
kovega. Na univerzi je bilo v torek zjutraj 14.8° C,
ko je bilo v ponedeljek zjutraj 19° C. Trnovska
vremenska opazovalnica je v torek zjutraj zazna-
movala 12.6° C. Barometar se je od ponedeljka do
torka nekoliko opomogel in je dosegel stanje
758.7 mm. V torek zjutraj zelo soparno, na Barju
brez megle, jasno.

— Tudi blondinke, ki težko porjave na soncu,
potrjujejo, da jih sonce pri uporabi Tshamba
Fiti-ja ni opeklo, pač pa so dobile lepo, gladko
rjavo polt. — Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah
in parfumerijah.

— Blagim srcem! Ljubljancem Peter Košir,
onemogel, za nobeno delo sposoben, ker so mu
noge živčno čisto odpovedale. Ker nima nobenih
sredstev, da bi si nabavil vozček na ročni pogon,
prosi dobra srca za pomoč. Prispevke sprejema
uprava našega lista.

Iz Hrvaške

Sprejem pri Poglavniku. Poglavniki NDH je te
dni sprejel voditeljice ženskih ustaških organiza-
cij iz vseh okrajev NDH, ki so bile zbrane v Zag-
rebu na posebnem desetdnevnem tečaju. Poglav-
nik jim je govoril o nalogah ustaštva ter je poudar-
jal, da bo ta pokret znal in umel tudi braniti svo-
bodo, katero je priboril hrvaškemu narodu.

Tobačna žetev v NDH. V Ljubuškem okraju so
že pričeli pobirati zgodnje vrste tobaka. Pridelek
tega tobaka je dober. Dobro kažejo tudi ostale
vrste tobačnih nasadov.

Delavske kuhinje v Sarajevu. Sarajevske de-
lavske kuhinje so v zadnjem času praznovale dve-
letnico, odkar so pričele obratovati in dajati de-
lavskega slojem dobro in poceni hrano. Obisk v
teh kuhinjah je sedaj zelo velik ter se v njih
dnevno hrani okoli 4000 delavcev in delavk.

Zagrebska občina stopa na prste brezvestnim
pekem. V Zagrebu so se v zadnjem času množile
pritožbe proti pekem zaradi slabega kruha, ki ga
je moralo kupovati in uživati meščanstvo. Tržni
odsek zagrebske občine je sedaj pozval vse pekov-
ske mojstre ter jim naročil, da morajo peči dober
in okusen kruh, ker zato dobivajo tudi dobro in
nepokvarjeno moko. Proti vsem pekem, ki se tega
naročila ne bi držali, bo občina najstrože nasto-
pila.

Iz Srbije

Radijska oddaja za delovne obveznike v Bo-
ru. Beograjska radiopostaja je te dni oddajala po-
seben program, sestavljen za delovne obveznike v
rudniku Bor. Program je bil zelo pestro izbran ter
je obsegal glasbo za razne srbske narodne ples-
pevske točke, recitacije in gledališke nastope čla-
nov beograjskega gledališča ter moderno glasbo.
Govornik beograjske radijske postaje je ob za-
ključku oddaje svojim poslušalcem v Boru tudi spo-
ročil novico, da je radijska postaja določila 100.000
dinarjev za nakup knjig in časopisov za članstvo
delovne službe v Boru.

Literarne nagrade »Srbskega Naroda«. Pred
dobrim mesecem je srbski tehnik »Srbski narod«
razpisal literarne nagrade za najboljšie pesmi, po-
vesti, drame in romane. S 1. junijem je bil končan
natečaj za najboljšie pesmi, medtem, ko so roki
za ostala literarna dela daljši. Komisija je soglasno
ugotovila, da je najboljša predložena pesem »Pesma
za Srbijo«, katero je spisal Veselin Filipović.
Drugo nagrado je dobil znani srbski lirski Branko
Dukić za pesem »Mlinovi«, tretjo pa Veljko Susić
za pesem »Molitva Kristu«. Prva nagrada je znaša-
la 7, druga 4 in tretja dva tisoč dinarjev.

Za šop ključev izgubljen od Streliske
ulice do Karlovskega mostu do najditelj
lepo nagrado pri upravi »Slovenca«.

Drobna ljubljanska kronika

Redovni jubilej

V zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani
je še ena usmiljenka, ki je na dan
sv. Vincencija Pavelskega, 19. t. m.
proslavila 50-letnico svojega redovne-
ga življenja, to je sedanja namestnica
s. prednice s. Andreja Kremžar, Se-
stra Andreja je doma iz Brezovice
pri Ljubljani iz znane ugledne ro-
dine Kremžarjev.

Dolga leta je bila prednica usmi-
ljenk v bolnišnici v Brezicah. Prav je,
da bodo o jubileju obveščeni sorodni-
ki in znanci družine ter premočni
bolniki. Saj je s. Andreja zaradi svo-
jega izredno koristnega dela splošno
znana zlasti v širnem lepem Posavju.
Kar legendarna je tam. Dičijo jo tri
lepe lastnosti: nenavadno je sposobna,
neumorno, delavna ter skromna.
Kar preveč skromna! Kolikim je s hitro
pomočjo rešila življenje, a v gospo-
darstvu je omogočila dober napredek.
Zelo mnogo je ljudi, ki ji bodo trajno
hvalile. Zato jih bo gotovo veselil
zlati jubilej imenovane sestre. Bog
živi slavljenko še mnogo let.

Zo onemogle in stare Ljubljance v
mestnem zavetišču v Japljevi ulici je ro-
bina Kham podarila 200 lir namesto vena
na krsto ge. Terezije Gud. Mestno župan-
stvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahva-
lo tudi v imenu podpiranih. Počastite raj-
no z dobriimi deli!

Rimska cesta — zaprta. Zaradi ugotovitve
vozlišča bo Rimska cesta od Napoleonovega
trga do Gradišča kakih 10 do 14 dni zaprta
za ves voznik promet.

Politenal tečajni nemškega jezika v lektu-
ratu Nemške akademije v Ljubljani. Nem-
ska akademija, lektorat v Ljubljani pri-
redi v mesecu avgustu in septembru tečaj
nemškega jezika in sicer en srednji in en
višji, oziroma tečaj za konverzacijo, če se
prijava najmanj 6 udeležnikov za vsak te-
čaj. Lekeje — po eno uro — bodo dvakrat
tedensko in bo določen urnik v soglasju z
udeleženci. Pristopnine so: vpisnina — za
udeleženca 25 lir, za obisk dvomesec-
nega tečaja pa 50 lir. Informacije se do-
bijo v tajništvo lektorata v Beethovnovi
ul. 14-I. od 26. do 31. julija, dnevno od 10
do 12 in od 16 do 18.

Souva žrtve kopanja v Ljubljani. Vro-
mno Ljubljancem na kopanje v Ljublja-
necih in Gradaščici. Med njimi je bil tudi
22-letni sin železničarja iz Medvedove ulice
št. 36 Ludovik IIIja, po rodu z Jesenice, ki
je v plavalški družbi, ki ga je prav zara-
di njegove živahnosti in ljubivosti bila
zelo vesela. Ko je bil nekaj časa v vodi, je
naglo prišel na kopno in ga hoteli rešiti.
Voda pa ga je skrila in mu vzela življe-
nje, preden so tovariši sploh mogli priti do
njega. Zo okrog dveh popoldne so začeli
Ljubljanski reševalci iskati Ludovikovo

truplo, pa so ga našli šele v torek zjutraj.
Truplo so po ogledu odpeljali na Zale. Do-
brim staršem in drugim svojem izrekom
ob bridki izgubi dragega sina naše globo-
ko sožale.

Gledališče

Drama je zaključila svojo letošnjo se-
zono v torek, 20. t. m.

Opera

Sreda, 21. julija ob 10.: »Tiha voda«. Red
Sreda.
Četrtek, 22. julija ob 19.: »Madame But-
terfly«. Red Četrtek.

Petek, 23. julija. Zaprto.

Abonente reda Sreda obveščamo, da bo-
do imeli drevi namesto najavljene opere
»Mrtve oči za svoj red opero »Tiha vo-
da«, ker je izvedba D'Albertove opere za-
radi obolenosti dirigenta S. Hubada v ope-
ro neizvedljiva. Zasedba »Tiha voda«, ope-
reto v treh dejanjih, ki se godijo v floren-
tinskem predmestju v polpretekli dobi, je
slednja: Ulrika, kraljica — Zupan, Rada, nje-
gova žena — Poličeva, Anita in Ida, njuni
hčeri — Mielnikova in Stritarjeva, Cechi-
ni, mizar — Kristančič, Stinch, konjski
hlapec — M. Sanceli, Alfred, eleganten mla-
denič — B. Sanceli, Hasdrubal, advokat —
Anžlovar, Brigatili, reporter — Rus, Dir-
gent — R. Simoniti, režiser in koreograf: inž.
P. Golovin.

Gostovanje Zlate Gjurgjenčeve, članice
beograjske Opere. Dolgoletna primadama
naše Opere bo gostovala kot »Madame But-
terfly« v četrtek, 22. t. m. za red Četrtek,
v sredo, 23. t. m. za red Sreda in v soboto,
31. t. m. za red A. Razen tega bo pel v
nedeljo, 25. t. m. izven abonmaja Verdije-
vo »Traviato«, Opozorjamo na gostovanja te

Naznanila

RADIO. Sreda, 21. julija, 7.30 Pesmi in
naspeli — 8. Napoved časa, poročila v itali-
jansčini — 12.30 Plošč — 12.30 Poročila v
slovenščini — 12.45 Operna glasba — 13. Na-
poved časa, Poročila v italijansčini — 13.30
Poročila Vrhovnega poveljstva oboroženih
sil v slovenščini — 13.32 Klasični orkester
vodi dirigent Manno — 14. Poročila v itali-
jansčini — 14.10 Simfonični glasba — 14.30
Moderne pesmi vodi dirigent Zemo — 14.40
Koncert šramla Ljubljana — 15. Poročila v
slovenščini — 17. Napoved časa, Poročila v
italijansčini — 17.15 Na harmoniko igra
August Stanko — 17.35 Koncert pianiste
Giovanna Busatta — 19. Govorimo italijan-
sko, poučba prof. dr. Stanko Lehen — 19.30
Poročila v slovenščini — 19.45 Politi-
ni komentar v slovenščini — 20. Napoved
časa, Poročila v italijansčini — 20.30 Pri-
pombe k dogodkom — 20.30 Radio za dru-
žino — 21.15 Orkester pesmi vodi dirigent
Angelini — 21.40 Klasični orkester vodi
dirigent Manno — 22. Moderne pesmi vodi
dirigent Zemo — 22.30 Valčki in mazurke —
22.45 Poročila v italijansčini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekar-
ne: dr. Piecoli, Bleiweisova c. 6, mr. Ho-
švar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste,
Zaloška c. 47.

Poizvedovanja

Načelnike, črno obrobijene, sem našla v
torek zjutraj na Novem trgu. Dobe se v
upravi »Slovenca«.

Najbolj izvrina in najbolj za-
nmliva knjiga letošnjega leta
je

QUO VADIS

ROMAN V SLIKAH

ki bo izšel v začetku avgusta.

Oblika: četrt strani »Slovenca«
Velikost: 216 strani s 420
slikami na dobrem papirju.

Cena:
Mehko v karton vezana 32 lir
Trdo v polplatno vezana 45 lir
Trdo v celo platno ve-
zana na najboljšem
papirju 85 lir
(Samo nekaj izvodov)

Čas za prednaročbo (zadostu-
je dopisnica): do 5. avgusta.

Naročila sprejema: Uredništvo
»SLOVENSKEGA DOMA«

Dolina molka

J. Oliver Curwood 37

Pogledal je okrog sebe kakor pes, ki išče sle-dov. Ob vseh štirih oknih so visele vrvi za za-veze, ob zidu je bilo mnogo orožja, na nadzorni-kovi pisalni mizi je stal težak obežilnik za papir v obliki kamenitega tomahawka (indijanske bojne sekire) in pod mrtvečev roko je ležal njegov sa-mokres. Stročje je imel torej na razpolago toliko predmetov, ki bi se jih mogel poslužiti brez izgube časa; zakaj je vendar uporabil tako nenavaden predmet — kito ženskih las?

Se drug predmet je pritegnil nase Kentovo po-zornost: vezalka za visoke, do kolen segajoče čev-lje, dolga poldrug meter in iz jelenjega usnja. Po-iskal je še drugo vezalko; ležala je blizu kraja, kjer je bila stala Marette. Zopet si je postavil vprašanje, na katero si ni mogel dati odgovora: zakaj je morilec zadavil nadzornika z ženskimi lasmi, namesto da bi uporabil vezalko ali vrv za zavese?

Stopil je k oknom in ugotovil, da so zaprta. Nato se je poslednjič sklonil k eKdstyju. Vedel je, da je nadzornik v zadnjih trenutkih svojega življe-

nja moral prestati mučno in počasno smrtno borbo, kar je zlekha mogel prebrati z izmučenega in spa-čenega obraza. Nadzornik je bil močan človek; in bi se vendar moral boriti — četudi deloma omam-ljen — za svoje življenje, toda sili, ki je bila mo-nejša od njegovih moči, se ni mogel upirati. Mo-ri-lec je držal Kedytyjevo glavo tako, da mu je mogel odvzeti življenje s počasnim davljenjem z ženski-mi lasmi. Kenta, ki je počasi razčlenjeval potek zločina po vseh znakih, je navdala nepopisno ve-selje: nemogoče je bilo, da bi mogla nadzornika za-daviti moč majhnih Maretinskih rok! Moč, ki je še večja kot njegova — Kento — je morala obvla-dati nadzornika in mu počasi uničevati življenje!

Počasi je odšel iz sobe in tiho zaprl vrata. Ko je prišel do glavnih vrat, ki so bila samo zaprta, ne pa tudi zaklenjena, se je hipoma ustavil. Prevzela ga je nova misel in navdala ga je večja groza kot ob odkritju Kedytyjevega trupla. Marette! Kakšne bo-do posledice odkritja nadzornikovega trupla! Sti-snil je pesti: danes je svet proti njemu, jutri bo tudi proti njej, kajti on — Kent — že prej ni mo-gel verjeti v Maretino krivdo in dokazi so potr-dili njegovo mnenje, toda kdo bo verjel njemu, ki je sam morilec pred očmi Pravice!

Kljub temu je začutil v sebi novo moč. Pred nekaj urami je bil jetnik, tik pred obsodbo in brez upanja. V tej uri strašnega obupa pa je prišla Ma-rette, se zanj borila in zmagala, ne da bi pomislila na ceno svoje zmagbe, ne da bi se bala nevarnosti

poraza: enostavno je prišla in storila, kar je misli-la, ker je vanj zaupala. Sedaj pa je bila v svoji so-bi in vzdihovala: plačevala je ceno za svobodo, ki mu jo je izvojevala. Kent je bil prepričan, da se je moralo tako zgoditi; drzni čin, ki je njemu prin-e-sel svobodo, je pospešil krizo in rezultat je bil — Kedytyjeva nasilna smrt.

Prišel je do stopnic in začel tiho stopati nav-zgon. Najrajši bi začel glasno klicati Maretino ime, toda zadržal je svoja čustva. Prišel je do vrat dekliline sobe in jih odprl.

Ležala je v postelji zvita v klobčič, glavo in ramena so ji pokrivali razpleteni lasje. Prvi trenu-tek se je Kent močno ustrašil, ker se mu je zdelo, da dekle ne diha več. Pokleknil je ob postelji, iz-tegnil roke ter se je dotaknil.

»Marette, Marette!»

Začutil je, da se je vitko telo zdrznilo. Sklonil je glavo do njenih dišečih in še od dežja vlažnih las ter jo močneje prižl k sebi. Deklica je tiho kri-knila.

»Marette!»

Nič drugega ni znal reči in nič drugega ne bi mogel reči ta trenutek, ko je začutil, da njegovo srce bije za to deklco. Noto je začutil rahel pri-tisk njenih rok ter zagledal blede obraz in široko odprte oči, prav blizu svojih oči. Izvila se mu je iz rok ter se primaknila k steni še vedno zvita v klobčič kot majhen otrok. Njene oči so ga tako nepremično gledale, da se je kar zbal. Ni bilo solz

v teh lepih očeh, toda njen obraz je bil smrtno blede kakor malo prejel, ko jo je našel doli v tisti strašni sobi. Kent je kmalu razumel izraz v njenih velikih očeh: v njih se je zrcalilo neverovanje, ki pa je polagoma izginjalo in se umikalo preseneče-nju. Razumel je: Marette ni pričakovala, da bo Kent tako ravnal. Gotovo je mislila, da bo izginil v noč in se ni nadejala, da bo prišel k njej, ampak da bo pobegnil od nje kakor od prekletega člo-veka... Hotela je izpregovoriti, toda ni se ji po-sretilo.

Kent je še vedno klečal ob postelji. Gledal jo je s takšno ljubeznijo, s takšno skrbjo in samoza-upanjem, dokler se tudi ona ni navzela njegove moči in samozvesti. Bledica je počasi izginjala in na licih se je pokazala rahla rdečica, ustnice so se ji napol odprle in začela je hitreje dihati.

»Mislija sem... mislija sem, da ste odšli — je rekla.

»Brez vas ne pojdem. Prišel sem, da vas od-vedem s seboj.«

Potegnil je iz žepa uro: bila je druga ura po polnoči. Pokazal je uro Maretti.

»Če se nevihta poleže, se bo začelo čez tri ure že svitati. V kolikem času boste mogli biti popol-noma naved, Marette?»

Potrudil se je, da bi mu glas ne trepetal in Marette je to opazila. Vstala je s postelje in sto-pila k njemu, držeč se z roko za vrat.

SPORT

Sportni drobci

Mariborski železničarji so imeli preteklo nede-ljo v gosteh nogometno moštvo Rapid-Oberlaa z Dunaja. Okrog 600 gledalcev je prisostvovalo tek-mi, ki so jo dobili domačini s 4 : 2. Poročila ome-njajo, da je bil med strelci najuspešnejši Cater. Po gostovanju v Mariboru so prispeli Dunajčani v Celje, kjer so zmagali z 2 : 4.

V Breslavi se je vršilo nemško državno prven-stvo v cestnih dirkah. Progo so določili po mest-nih ulicah in so jo morali dirkalci prevoziti 80krat,

Zamorec je res ni opazil, odšel je zopet v svojo klet, misleč, da se mu je le zazdelo, da je slišal krik. Marjetica ga je gledala izza drevesa. Ko ga ni bilo več opaziti, je v tre-nutku pozabila vse dobre sklepe. Zgrabila je kačo, ki je sikala od muk, in se splazila v grad!

Kmalu se je Marjetica neopažena pribli-žala po zadnjih stopnjicah princeskini spal-nici.

kar je znašalo v vsem 85 km. Naslov državnega prvaka za l. 1943. si je priboril Berlinčan Harry Saager s časom 2 uri 7:11 min. Dirkam je prisostvovalo okrog 50.000 gledalcev.

O Rapidu iz Maribora beremo, da je gostoval v Celovcu proti združenim enajstoričnim tamošnjim KAC in Rapidu. Precej časa je bila tekma odprta, nazadnje pa so zmagali Celovčani s 5 : 4 (2 : 2).

Ravnatelj mednarodnega olimpijskega instituta dr. Carl Diem je izdal novo književno delo pod naslovom »Olimpijski plamen« (1973 strani). De-jansko gre za njegovo zbrano dela, v katerih ob-razlaga razvoj športa in telesne vzgoje od časov, ko se je moralo novo gibanje boriti za priznanje, pa do najnovejših dobe, ko podeljujejo na univer-zah stolice za telesno vzgojo.

O hrvatskih plavalcih smo dobili poročilo, da so nastopili v Zagrebu pred 1000 gledalci. Ob tej priliki sta padla tudi dva nova hrvatska rekorda: prvega je postavil Miloslavčič na 1000 m prosto (14:07,8 min.), drugega pa Kortesova na 200 m prosto (3:22 min.). Vneta borba se je razvila na 100 m prosto med Miloslavčičem in Stakulo. Miloslavčič je postavil izvrsten čas 1:00,2 min., Lovro Stakula pa je proti koncu precej zaostal in prispel na cilj v 1:02,8 min. Potem je bila waterpolo tekma, pri ka-terih so premagali Zagrebčani Primorce s 7:1. Sodil je inž. Bleiweis.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Mnogo zabavno napetih prizorov v filmu

»Vražje dekle«

V glavni vlogi šivahna Lili Murati in nepozabljeni Antal Pager

Predstave ob delavnikih razen srede: ob 14, 16, 18 in 20. Ob sredah samo ob: 14, 16 in 18.

TEL. **KINO MATICA** 22-41

HEINRICH GEORGE, Heidi Marie Hatheyer in Will Quadflieg v odlični drami iz igralškega življenja

»Velika senca«

Moderna vsebina, globoko in doživeto dejanje

PREDSTAVE ob 16, 18.30 in ob 20.30. urli

TEL. **KINO UNION** 22-21

Kako čudovita so pota ljubezni — nam prikazuje napet in zanimiv film

»Na Antilih«

Olga Čehova in Karl Ludwig Diehl

PREDSTAVE ob 16.30, 18.30 in ob 20.30!

Nepremičnine naprodaj:

Zemljišče (gramozni teren) za industrijo, znotraj bloka, v izmeri 1.000 m², 10.000 m² in 15.000 m².

Zemljišče v bližini glavne carinarnice v izmeri 20.000 m².

Parcele: a 55, 70, 80, 100, 200, 300 in 100 L za 1 m² v raznih delih mesta.

H i š e : dvonastropne nove, enonastropne, pritlične in visokopritlične.

Realitetna pisarna ZAJEC ANDREJ, Tavčarjeva ulica št. 10 — telefon 34-86

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

Ko sta prispela proti večeru na se-nožeti, se je Matevž, prečel na Zma-ju, spet poganjal čez grmičevje. Maj-da pa je ponovno preizkušala svoj-znanje v diru.

Veselo popoldne je bilo za njo naj-brž prenaporno. Tega se je zavedla šele nekaj dni pozneje, ko je začutila bolečine v križu. Zbolela je in izgu-bila tako ljubljeno sad pričakovanja. Izguba je bila tem težja, ker si je očitala, da je bila lahkomišelnost, ko ni opustila ježe že onega dne, odkar je vedela, kako je z njo.

Pozneje je iskala pomoči pri zdrav-niku, zarja upanja pa se še vedno ni vrnila.

Kmetija je v razcvitu, zdaj bi bilo kruha za trop otrok, toda pri hiši ni bilo niti enega.

Ah, kako sta si želela stara Andra-ževa, da bi lahko poganjala zibelko, zdaj ko sta opešala za drugo delo. In

sin, ves drugačen bi bil, če bi mu po-darila vsaj deklco, če že ne fantka. Saj je ves nor na otroke! Viničarje vabi sem na počitnice in jih običaj ka-kor da bi bili njegovi.

Da, če bi vzel Katarino, bi bilo dru-gače...

Poročila se je z žagarjem Tinetom in mu že v prvem letu povila sinčka. Matevž mu je za botra. Ali bo vedno samo za botra? Ah, saj revica Majda ni kriva! Vsa je obupana in nima več tistega zanimanja za domačijo, ki ga je kazala spočetka.

Kadar je bil oče Andraž v cerkvi, ni molil več za rajnega Cirila. Le tu pa tam se ga je še spomnil, za njegov rojstni dan in dan smrti, pa za god in vse svete. Zdaj mu je prihajala od srca vsak večer in vsako nedeljo ena sama prošnja: Gospod, milostno se ozri na domačijo Andraževih in podari si-nu, če že ne fantka, pa vsaj punčko.

Stori mu to veselje, vreden ga je, me-ni, staremu Andražu — pa boš odvalil težak kamen od srca...

Majda je dolgo mrla v strahu, da se je bo Matevž naveličal, zakaj sama je čutila, da se je prikradla v njun zakon neka praznosta. Vendar mu ne bi mogla ničesar očitati. Iz mesta ji je prinašal novih knjig, rad ji je kupo-val tudi obleke, kdaj pa kdaj pa jo je povabil v družino, da so odšli na lov, v Limbuš, ali pa so posedali doma pri tarokih.

Mož res ni več kazal nekdanje vro-če ljubezni, bil pa je dober z njo in ni nikoli pozabil na to, da jo je vzel iz hiše, v kateri je vladalo blagostanje.

Tega pa ni mogel prikriti, da je po-stajal zagrenjen. Ko je opazil spre-membo na sebi, se je prestrašil. Boril se je proti lastni malodušnosti, njegov smeh pa je le izgubil nekdanjo pre-šernost.

Kako tudi ne? Da se je odrekel razumniškemu poklicu, je pomenilo zanj žrtve, ki jo je sprejel zaradi do-mačije in zaradi rodul.

Poln upanja je stopil v zakon z de-kletom, ki ga je vzljubil v mestu. Te-daj so mu bili dani vsi pogoji za sre-

čo: zemeljska krajina, v kateri je po-gljal korenine in po rodu izbrana že-na, s katero je hodil v dvoje. Ves se je posvetil ženi in zemlji in je čakal na veliko stvar, ki bi se naj zgodila že v prvem letu: da bi se zagledal otro-ka, po svoji ali po njeni podobi. Samo v tem je še pričakoval lastne sreče.

Tu se je nekaj ustavilo in hoja v dvoje je postajala enolična, kakor da bi hodila po zimskih gorah brez sonca.

Tudi Majda se je v teku let spre-menila. Skrbela je sicer za domačijo, toda njena duša ji je ostala tuja. Vedno bolj pogosto je začela zahajati v šentlovrensko družbo. Nekoč, ko je odpotovala v mesto, si je celo ustnice pordečila, čeprav je vedela, da to mo-žni ni vseh. Tudi ona čuti praznoto in si skoraj prepogosto želi, da bi pri-hajali prijatelji v hišo.

Nekoč je dejala Matevžu, naj bi malo več gledal na svojo zunanost in naj bi vsaj kdaj pa kdaj namignil Ja-nezu, da rad vidi, če pride na obisk.

Saj je dovolj, da je skoraj vsako nedeljo pri nase jo je takrat zavril.

Ampak, kaj ni bilo treba vabiti: bil je človek trde kože in je sam rad prihajal. Tu pa tam sta šla z Majdo

na sprehod, včasih pa je bila tudi Tičarjeva zraven. Ta dva sta pomenila Majdi ožjo družbo, poleg Matevža se-veda.

Kaj je čutila do Janeza? Vsekakor veliko več kakor v deklških letih, ko se ga je otresala, kadar je hotel go-voriti z njo. Zdaj mu je marsikaj naravnost povedala, da je vesela, če pride. Košček mestnega sveta ji je pomenil, skorajda več kakor spomin na deklška leta, katera je preživela v belem mestu pod gradom.

Stari Andraž je opazil, da je bila malo preveč pozorna do njega, kadar je prišel. Nekom veliko sta se pogo-varjala. Prišlo mu je na misel, da bi govoril z Matevžem: če že ne zaradi drugega, pa vsaj zato, da ne bi ljudje trobežljali neumnosti.

Ampak o teh stvareh ni govoril z nikomer, in tudi s svojo ženo ne. Je pa zato tem več premišljeval o zadavi, ki ga je začela skrbeti. V srcu je bil užaljen, zakaj njegov ljubi sin res ne zasluži, da bi imela njegova žena po-leg zakonskega moža še katerega dru-gega prijatelja.

Prodamo

Pege in lišaj

vam zanesljivo odstrani »ALBA« krema, Drogeri-ja KANC, Zidovska ul. 1.

Mrčes

(uš, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom, Drogerija Kanc, Zidovska ulica 1.

»Florida«

krema Vas obvaruje pri sončenju pog in opeklin, pri tem pa dosežete kras-no polt. Dobi se povsod.

Fino moško obleko

svetlo, za normalno po-stavo prodam. — Kupim malo rabljenj kauč. Po-aubde upravi »Slovenca« pod »Sigurno« št. 4988, 1

Dolomitni pesek

za fini omet (teranovo) v raznih barvah, pesek za terazo, umetni kamen za posipanje vrtov, gramoz in kamen za v beton in oblogo Vam dobavi: Vod-nik, Podutik 25, Ljublja-na VII. Naročila sprejema: »Jeklo«, A. Vodnik, Stari trg 11 in J. Vodnik, Prešernova ul. 3.

Posestva

Prodaj večji kompleks za stavbišče v karlov-skem predmestju; event. tudi zamenjati za hišo. Pojasnila: SLOFAR, Sv. Petar cesta 14/L.

Kupimo

Suhe gobe

najvišji dnevni cen! kupuje Sever & Komp.

Kupujem vse vrste vrec

stare in nove ter kroja-ške in šiviljske odrezke. Plačam po najvišji cen! Grebenc Alojzij, Sv. Pe-tra cesta 33. Kupujem v kolodvorski 7, Ekonom.

SUHE GOBE

kupujem po najvišjih dnevni cenah

M. Geršak, LJUBLJANA, Prečna ulica št. 4

Robidov list

vagonske količine — pla-čam najvišje cene za ta-košnjo dobavo. — Mira Cuček, Sv. Petra c. 13.

Obrt

Slike za legitimacije

»Lasciapassare«, tudi po starih slikah izvršuje najhitreje Hibšer Hugon, Ljubljana, Sv. Petra ce-sta 25. Naročila sprejema tudi po pošti! (r

Živali

Piščance

za plemo in za peči pro-dam, Kodeljevo, Malejeva št. 22. (J

Uvajenci

Vajenko

sprejme salon za damsko klobuke, Stegnar Ivanka, Stritarjeva ulica 9. v

Vajenca

za fino krojaško obrt — sprejme T. Iglič, kroja-štvo, Prazakova ul. 10.

Razno

Zamenjam

nov štedilnik za vzidati, 21x30 col z 2 pečenjako-ma in kotlom, za konjsko seno. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4984. (I

Nabiralcem zelišč

v bližini okolice lahko pridobljivih, nudimo dober zaslužek. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4969.

Stroji

Rabljene stroje

vseh vrst, kakor tudi že zavržene stroje ponudite zastopstvu strojne indu-strije Heršič, Ljubljana, Rimska cesta št. 13, tele-fon 37-54.

Strojno ključavnič. dela

in v to stroko spadajoča popravila sprejema Heršič, Ljubljana, Rimska 13, telefon 37-54.

Pisalni stroj

prenosljiv s kovčgom, to-varniško nov, poceni pro-dam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4986. (s

Sobe

Iščejo:

iščem sobico

kakršne koli. Nudim tudi instrukcije. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4982. (s

Neenadno se je odselila k svojemu Sivarniku prebлага gospa

Bogomila Šušteršič

vdova po zadnjem glavarju bivše vojvodine Kranjske ter odvetniku

Nje truplo počiva začasno pri Sv. Križu v kapelici sv. Nikolaja. Čas pogreba bo določen in objavljen, ko prispejo semkaj njeni naj-bližnji sorodniki, ki bivajo v inozemstvu.

Ljubljana, dne 19. julija 1943.

Rodbina dr. Peganova